

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 22. aprila 2016. godine
Ref.br:RK927/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI30/15

Podnosilac

**Isa Nuza
Naxharije Polloshka
Naxhije Lleshi-Nuza**

**Zahtev za ocenu ustavnosti presude AC-II-12-0047 Žalbenog veća
Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na
Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2014. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Isa Nuza, Naxharije Polloshka i Naxhije Lleshi-Nuza (u daljem tekstu: Isa Nuza i drugi), svi sa prebivalištem u Đakovici (u daljem tekstu: podnosioci) zastupljeni od strane advokata, g. Avni Q. Vula.

Osporena odluka

2. Podnosioci traže ocenu ustavnosti presude [AC-II-12-0047] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbena veće PKVS) od 11. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [AC-II-12-0047] Žalbenog veća PKVS od 11. decembra 2014. godine, kojom je, navodno, došlo do povrede ustavom zagarantovanih prava i sloboda podnosioca iz člana 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).
4. Ujedno, podnosioci traže da Sud uvede privremenu meru, kojom bi se postupak likvidacije nepokretnosti, koja je predmet ove ustavne žalbe, obustavio sve dok Sud ne oceni ustavnost osporene presude.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 10. marta 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Sudu.
7. Dana 14. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI30/15, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI30/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.
8. Dana 20. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosiocima i Žalbena veće PKVS o registraciji zahteva.
9. Dana 1. jula 2015. godine odlukom GJR. KI30/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Artu Ramu-Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Sudu.
10. Dana 6. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 8. septembra 1958. godine, pravni prethodnik podnosioca, sada pokojna N. N. iz Đakovice, u svojstvu poklonodavca sklopila je ugovor o poklonu [Ov. br. 458/58] kojim je 8 (osam) parcela zemlje u ukupnoj površini od 9.705 ha,

poklonila Zemljoradničkoj zadruzi iz Đakovice, koja se javlja u svojstvu poklonoprimalaoca.

12. Dana 6. septembra 2006. godine, podnosioci su podneli tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora), kojom su tražili da se ugovor o poklonu nepokretnosti [Ov. br. 458/58] od 8. septembra 1958. godine, sklopljen između N. N. kao pravnog predhodnika podnosioca i Društvenog preduzeća Erenika (u daljem tekstu: DP Erenika) kao pravnog naslednika Zemljoradničke zadruge iz Đakovice, proglasi ništavnim u celini.
13. Dana 31. januara 2007. godine, Posebna komora je donela rešenje [br. SCC-06-0393] kojim je tužbu podnosioca prosledila Opštinskom sudu u Đakovici na odlučivanje.
14. Dana 6. marta 2009. godine, Opštinski sud u Đakovici je doneo presudu [C. br. 94/07] , kojom je odbio tužbeni zahtev podnosioca sa obrazloženjem:

„[...]

Pravo svojine je stečeno po osnovu zastarelosti protekom vremena od 20 godina u smislu člana 28. stav 4 Zakona i osnovnom svojinsko-pravnim odnosima. Članom 20. stav 1. istog zakona je predviđeno da se pravo svojine stiče samim zakonom, na osnovu pravnog posla i nasleđivanjem. Pravni prethodnik tuženog je valjanim pravnim poslom stekao pravo svojine, ušao u posed nepokretnosti i izvršene su potrebne promene u karastarskim knjigama...

Pored toga, članom 268. Zakona o udruženom radu je predviđeno da ako je nepokretnost postala društveno sredstvo bez pravnog osnova, njeno vraćanje može se zahtevati u roku od pet godina počev od dana saznanja a najdocnije u roku od deset godina. U ovoj stvari nije zahtevan povraćaj nepokretnosti u gore navedenim rokovima i zbog isteka rokova ne može se utvrditi pravo svojine tužilaca (podnosilaca).“

15. Dana 22. juna 2009. godine, podnosioci su podneli žalbu Posebnoj komori u kojoj su tražili ukidanje presude Opštinskog suda u Đakovici [C. br. 94/07] od 6. marta 2009. godine, i usvajanje tužbenog zahteva od 6. septembra 2006. godine.
16. Dana 17. septembra 2014. godine, Žalbeno veće PKVS je posle postupka utvrđivanja pravnog statusa tuženog donelo odluku [AC-I-14-0102] kojom je preduzeću „Erenika“ iz Đakovice priznat status Društvenog preduzeća (u daljem tekstu: DP), čime je utvrđeno: „da u ovom postupku Žalbeno veće Vrhovnog suda ima jurisdikciju obzirom da se tuženi kao DP može kvalifikovati kao tužena strana u postupcima pred Posebnom komorom Vrhovnog suda kosova na osnovu člana 5.2 ZPK.“
17. Dana 2. decembra 2014. godine, podnosioci su podneli zahtev Posebnoj komori, u kome su tražili ubrzanje postupka i uvođenje privremene mere zabrane likvidacije sporne imovine.

18. Dana 11. decembra 2014. godine, Žalbeno veće PKVS je donelo presudu [AC II-12-0047] kojom je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu uz obrazloženje da: [...] *Član 8a Zakon o izmenama i dopunama Zakona o prometu nepokretnosti iz 1987. godine Republike Srbije, po kome se može tražiti poništaj ugovora za koja se navodi da su zaključeni pod pretnjom, prisilom ili prevarom, u ovom predmetu se ne može primeniti. Ovaj Zakon, iako se nekada primenjivao na Kosovu, u smislu člana 296. Zakona o svojini i stvarnim pravima donetim od strane Skupštine Republike Kosova, više se ne može primeniti, obzirom da se u ovom članu doslovno propisuje da: „sve odredbe ranijih zakona kojima je uređena ova materija, osim ako je ovim zakonom drukčije predviđeno, prestaju da važe“.*
19. U zaključku presude Žalbeno veće PKVS je zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere, koji se odnosio na zabranu likvidacije predmetne imovine, odbilo kao neosnovan, uz obrazloženje da: *„na Kosovu još ne postoji zakon o vraćanju nepokretnosti bivšim vlasnicima te, stoga nema zakonskog osnova za traženje vraćanja zemljišta bivšim vlasnicima ili poništenje zaključenih i u sudu overenih ugovora pre 1. oktobra 1978. godine kada je ZOO stupio na snagu. Stoga je Prvostepeni sud sa pravom odbio kao neosnovanu tužbu podnosioca.“*

Navodi podnosioca

20. Podnosioci zahteva navode: *„da su sudovi pogrešno utvrdili činjenično stanje i primenili pogrešan član zakona, te da su shodno tome presude Opštinskog suda u Đakovici [C-br. 94/07] od 06. marta 2009 god., i Žalbenog veća Vrhovnog suda [AC.II.-12-0047] od 11. decembra 2014 god., protivustavne.“*
21. Podnosioci se obraćaju Sudu sa zahtevom da presude Opštinskog suda od 6. marta 2009. godine i Žalbenog veća PKVS od 11. decembra 2014. godine proglasi protivustavnim i nevažećim.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci ispunili uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku.
23. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:
“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”
24. Takođe član 48. Zakona, propisuje:
„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

25. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) Poslovnika, koje predviđa:
- (1) *“ Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
- [...]
- d) *ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.“*
26. Sud primećuje da su podnosioci svoju ustavnu žalbu izgradili isključivo na navodima o kršenju člana 46. [Zaštita imovine] Ustava, koji predviđa:
- “1. Garantuje se pravo na imovinu.
2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.
3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se ekspropriuje.
4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.
5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.”*
27. Sud navodi da pravo na imovinu iz člana 46. Ustava jeste predmet zaštite u Ustavnom sistemu Kosova i sadržinski korespondira sa pravom na imovinu iz člana 1. Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP). Ovo pravo Ustav štiti na način da organima državne vlasti zabranjuje ograničenja ili oduzimanje tog prava, osim ako je ograničenje ili oduzimanje zasnovano na zakonu.
28. Sud primećuje da je Žalbena veće PKVS odlukom [AC-I-14-0102] od 17. septembra 2014. godine utvrdilo pravni status tuženog, čime se proglasilo i nadležnim u ovom pravnom sporu, jer je shodno članu 3 par. 14. Zakona br.04/L-033 o specijalnoj komori predviđeno da: *“Žalbena veće ima konačnu i isključivu žalbenu nadležnost nad svim žalbama na odluke ili presude specijalnih veća ili bilo kog drugog suda”*
29. Shodno tome, Sud dalje primećuje da je objašnjenje dato od strane Žalbenog veća PKVS u presudi [AC-II-12-0047] od 11. decembra 2014. godine, kao nadležnog suda, jasno i pravno argumentovano, a da postupak pred Opštinskim sudom nije bio nepravičan ili proizvoljan.
30. Štaviše, kada se radi o navodima ustavne žalbe kojima se ukazuje pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešna primena materijalnog prava, Sud ukazuje na činjenicu da pri odlučivanju da li je povređeno pravo garantovano članom 46. [Zaštita imovine] Ustava, Sud ne može svojom procenom da zameni procenu redovnih sudova, jer je na redovnim sudovima da cene dokaze koje izvedu i na osnovu kojih utvrđuju činjenice relevantne za primenu materijalnog prava.

31. Sud podseća da član 53 Ustava [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] predviđa da se: *“osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava”*.
32. Na osnovu toga, sama činjenica da su podnosioci u pravnoj stvari utvrđivanja prava imovine izgubili spor, nije dovoljna da bi se utvrdila povreda prava garantovana članom 46. Ustava, ukoliko ne dokažu da su sudskom odlukom arbitrarno i neopravdano lišeni imovine (vidi slučaj: *mutatis mutandis Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, EKLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).
33. Stoga, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje tvrdnje, niti su podneli bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla*, Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 2129/2013 od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

Ocena zahteva za privremenom merom

34. Sud primećuje da podnosioci u zahtevu traže da Sud uvede privremenu meru, kojom bi se postupak likvidacije nepokretnosti, koja je predmet ove ustavne žalbe, obustavio sve dok ne oceni ustavnost osporene presude.
35. Kako bi odobrio privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika, Sud mora da utvrdi da:
 - “(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
 - (b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera.*

[...]
36. Kao što je prethodno zaključeno, zahtev je neprihvatljiv te stoga ne postoji *prima facie* slučaj za uvođenje privremene mere. Iz tih razloga, zahtev za privremenom merom treba da se odbije.

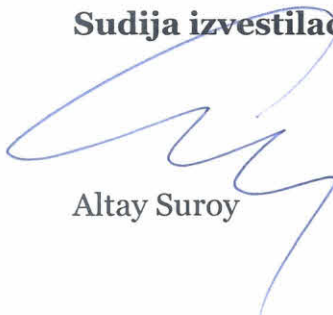
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (2) b), i 55 (5) Poslovnika, na sednici održanoj dana 6. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;
- III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;
- V. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi